

2011. április 28. csütörtök
 Márk evangéliuma 1,1–8

Dr. Bekő István Márton

¹Jézus Krisztus, az Isten Fia evangéliumának kezdete, ^{1,2}amint meg van írva Ézsaiás próféta könyvében: "Íme, elküldöm előtted követemet, aki elkészíti utadat; ^{1,3}kiáltó hangja szól a pusztában: Készítsétek az Úr útját, tegyétek egyenessé ösvényeit!" ^{1,4}Történt pedig, hogy János keresztelt a pusztában, és hirdette a megtérés keresztségét a bűnök bocsánatára. ^{1,5}Akkor kiment hozzá Júdea egész vidéke, kimentek a jeruzsálemiek is mind, és - amikor megvallották bűneiket - megkeresztelte őket a Jordán vizében. ^{1,6}János ruhája teveszőrből volt, derekán bőrvet viselt, sáskát evett meg erdei mézet, ^{1,7}és ezt hirdette: "Utánam jön, aki erősebb nálam, és én még arra sem vagyok méltó, hogy lehajolva saruja szíját megoldjam. ^{1,8}Én vízzel kereszteltelek meg titeket, ő pedig Szentlélekkel fog megkeresztelni."

Amit a textusról tudni kell:

- exegetikai megjegyzések
- teológiai összefüggések feltárása

Márk evangéliuma Kr.u. 68–70 között íródott. Az evangélista gyülekezete a nyugat vallási kohójában él, a pogány Rómában. Túl az első keresztyénüldözésen, mindennapjukat meghatározza a hit alapvető kérdéseivel való foglalkozás, és a zavaros politikai-társadalmi élet. Az evangéliumban szereplő események négy évtizeddel korábbi történéseket mutatnak be, beágyazva azokat Isten egetemes üdvertvébe.

1. vers

Az első vers krisztológiai kulcsvers. Már a kezdésnél elhangzik a gyülekezet által ismert, tisztelt és használt név: Jézus Krisztus. A hozzáadott cím az evangélium egyik legteljesebb vallomása Jézusról: Isten Fia. E cím igazi értelmét Isten kijelentései (1,11; 9,7) és a kereszthalál eseményének fényében (15,39) lehet megérteni. Az „evangélium” egyfelől vonatkozik a Jézus Krisztusról szóló teljes márki leírásra, másfelől pedig arra az örömmüzenetre, amelynek személye és tartalma Jézus Krisztus.¹

2–3. versek

Isten ótestamentumi ígéretének említése felfedi Isten Fia evangéliuma kezdetének üdvtörténeti távlatait. A vegyes idézetről ötvözi a Mal 3,1-et és az Ézs 40,3-at. Mindkettőben közös elem az útkészítés feladata, amelyre Isten ad parancsot. Az útkészítés Jézus számára történik. A későbbiek során kiderül, hogy az útkészítést az evangélista Keresztelő János működésében látja megvalósulni. Malakiásnak Illésre vonatkozó szavait a keresztyén egyház a legrégebbi időtől kezdve Jánosban látta beteljesedni. Deutero-Ézsaiásnak szavai az útkészítésről nemcsak őt juttatják eszünkbe, hanem Isten szuverén cselekvését is az ember megszabadítása érdekében. Az idézet arra utal, hogy a kezdet Istennél van, aki nemcsak ígért, hanem be is teljesített: foglalkozott az előkészületekkel, amelyek Isten Fia eljöttét eredményezték. Jézus működésének kezdete nem előzmények nélküli, hanem Isten által tervezett és végrehajtott üdvesemény.²

4–8. versek

János említése egyértelművé teszi, hogy az evangélista benne látja az előbbi idézet beteljesedését. Megjelenésével beköszöntött az üdvidő. Működését az általa végzett keresztelés és igehirdetés egyszerű tartalmi megjelölése írja le: prédikálta a megtérés keresztségét a bűnök bocsánatára. A jelentés szűkszavú, nem közli a keresztelés rítusát. Nincs szó sákramentumról. A szertartásban való részesedés feltételezte a hajlandóságot a nyilvános bűnbánatra, és a megtérésre. Ennek célja, hogy az üdvidő eljöttével Istenhez méltó nép jöjjön létre. A helyszíneként megjelölt pusztá illeszkedik az ézsaiási ígérethez.

János igehirdetésének látványos következménye volt. Néptömeg vonul hozzá Júdeából és egész Jeruzsálem vidékéről. Márk csak a déli tartományt nevezi meg, Galileáról nem ejt szót. A keresztelés helyszíne a Jor-

¹ J. GNILKA: *Das Evangelium nach Markus*, EKK II/1. Zürich und Neukirchen-Vluyn, Benziger-Neukirchener Verlag, 1998, 5, 42–43.

² W. R. TELFORD: *Mark*, T&T Clark Study Guides, 2003, 36.

dán: a János által megkeresztelkedők vallást tettek bűnükéről. Gnilka szerint a bűnvallás hasonló lehetett a nagy engesztelési napon elvégzetthez.³ A megkeresztelkedés az új élet jele és a megtisztulás jele (Ez 36,25). A hirdetés bennfoglalja azt a teológiai gondolatot, miszerint a bűnvallást tevők bűnét Isten bocsátja meg.

Keresztelő János életmódjának, ruházatának és ételének rövid bemutatása következik. A korabeli világban is szegénynek minősült az, akinek csak egyszerű öltözéke és egyetlen öve volt. A keresztyén bibliai hagyomány e bemutatásban Illésre ismer rá. A sáska és a vadméhek méze a pusztai emberek egyszerű eledel. Jánosnak szegényes életmódja aszkéta életével áll kapcsolatban.

Igehirdetése a küldetésével áll kapcsolatban: útkészítő, az ótestamentumi ígéretek legtisztább értelmében. Az utána jövőről beszél, akit nálánál erősebbnek nevez. Az 1,9 már Jézus eljöttét közli, félreérthetetlen kapcsolatot teremtve az előzményekkel. Jellegzetes János alázata, amellyel önmagát az utána jövőhöz viszonyítja: magát méltatlannak tartja, hogy az eljövőnek saruja szíját megoldja. Gnilka tud olyan korabeli leírásról, amely a tanítványnak engedélyezi, hogy mestere számára mindazt elvégezze, amit egy rabszolga elvégezne, kivéve a saru szíjának megoldását.⁴ Jánosnak e vallomása önmagát nem tanítványnak, hanem rabszolgánál is alantasabbnak mutatja be.

János igehirdetése az eljövendő szolgálatáról is szól: Szentlélekkel fog megkeresztelni. Saját szolgálatát befejezettek tekinti: vízzel kereszteltelek meg titeket (aor.). A Szentlélekkel való keresztelés túlhaladja Jánosnak keresztségét. A Lélek kitöltetéséről szóló felfogásnak ótestamentumi gyökere van (Jóel 3,1k). A márkai gyülekezet a Lélek kitöltetése utáni korszakban él, amelyről János beszélt. A Lélek keresztségét végző nem pusztán ember, ő az, akit az 1,1 is megnevezett, maga Isten Fia.⁵

³ J. GNILKA: *Das Evangelium nach Markus*, 46,

⁴ J. GNILKA: *Das Evangelium nach Markus*, 47.

⁵ L. SCHENKE: *Das Markusevangelium*, Stuttgart, Kohlhammer Verlag, 2005, 52.

Az Ige átível a történelmen, figyelmünket az üdvösségre irányítja, amelyet Isten ígért, beteljesített, majd a mi időnkben velünk is megismertetett.

Hogyan jött el hozzánk Isten megváltó tette? Hogyan jutottunk a Jézus Krisztusról, az Isten Fia evangéliumáról szóló örömhír birtokába? Hogyan ragadott meg bennünket Isten?

1. Isten elkészítette az evangélium útját

Az üdvösség története arról beszél, hogy Isten nem hagyta el az embert, hanem a bűn fogságában lévő megszabadította. Tette nem kezdet nélküli, hanem Isten ígéletén és beteljesedésén nyugszik. Amint utat készített a népének, hogy hazajöjjen a fogságból, úgy készítette el Fia eljöttét e világba. E hírek minden korban voltak szolgálói, Illései, Jánosai, akiket megragadott Isten parancsa, és készítették Jézus Krisztus útját. Jézus eljött egyszeri, és ezért a megváltás is egyszeri. Más szinten azonban, a róla szóló üzenet új minden ember számára. Megváltó Istenünk azt akarta, hogy örömhíre hozzánk is eljusson. Ennek az előkészületeit is ő tette/teszi meg. Felhasználta/felhasználja egyházát, szüleinket, tanítóinkat, hogy szívünkhöz utat készítsen. Ennek szolgálatába állított. Istennek kegyelméből lehetünk üdvössége elfogadói, és válhatunk útkészítőkké mások számára.

2. Hozzá térni

János keresztelese nem sákramentum, de a bűnbánatra való felhívása hirdeti: Isten népe legyen készen! Méltatlan létére, törekedjen méltóvá lenni az ÚR jövetelére! Vizsgálja meg magát, tartson bűnbánatot! A bocsánatot várja a könyörületes Úrtól, aki népéről el nem felejtkezik! E hírre ma is kiváltképpen való szükség van minden tartományban. Mily sokan éheznek és szomjaznak a hívó szót! Bárha nem is tudja az ember, mégis, várja Isten örömszerző üzenetének megjelenését. Lelkipásztorokként, Isten szolgálóiként kérdezzük magunktól: milyen a mi hívó szavunk? Ki lehet belőle hallani Isten hívását? Hangzik-e belőle a mai bűnbánatra való megtérésre hívás? És az Isten népe? Az elfásult, a szétszaggatott, az elfelejtettnek hitt, az ígéretekéről és beteljesedésekről elfelejtkező? – hallja-e, hogy Isten üzenete ma is úton van feléje? Megteszi-e a lépéseket az Isten kegyelme felé, amely már azelőtt elközelített, mielőtt a hit viszontválaszt adhatott volna? Isten az Igéje és Szentlélek által magának, az igaz hitben megegyező, örökéletre elválasztott sereget gyűjt. Élő tagja vagyok-e ennek a seregnek? Kitarok-e az anyaszentegyházban, várom-e az eljövetelét annak, aki érettem Isten ítélőszéke elé állt, rólam minden kárhozzátást elvett, ki visszajön ítélni eleveneket és holtakat?

3. A szolga alázata, és a Lélek keresztsége

Keresztelő János szolgálata előremutatás. Sajat szemében nem ő fontos, hanem az, amit hirdet, akit hirdet. Lelkipásztorokként megéljük-e ezt az alázatot? Nekünk vissza ill. előre kell mutatnunk rá, aki már eljött, és aki ismét eljövendő. Éppen ez az alázat tesz méltóvá a szolgálatra. János azt is tudja, hogy ígéhirdetése mit sem ér, ha beteljesülés nélkül marad. Keresztelese, bűnbánatra való felszólítása csak emberi jelzés, ha nincs mögötte az „erősebb”, aki az emberi erőfeszítésekre megtermékenyítő áldását adja. Emberi cselekményeken túlmenően a hitre jutásban is Isten cselekszik a Lélek által. Ő keresztel meg Lélekkel. Mikor? Hogyan? Szuverén joga. Hisszük, hogy a Lélek korszakában a Lélek adatik. Megérteti az evangélium üzenetét. Személyessé teszi az üdvösséget, megeleveníti az életet, élővé teszi a keresztyénséget, az egyháztagságot, a hitet. A Lélek ott is munkálkodik, ahol a mi munkánk már véget ért. Ámen.